

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้ง
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่มาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้การพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ในคดีเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ซึ่งต้องใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้การพิจารณาและวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค หรือผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค หรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ผู้ร้อง” หมายความว่า บุคคลผู้ซึ่งยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

“ผู้คัดค้าน” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาตามคำร้องในคดี หรือผู้ซึ่งต้องปฏิบัติตามคำร้องที่ยื่นต่อศาล

“การพิจารณา” หมายความว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ รวมถึงการไต่สวน และการประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย

“การไต่สวน” หมายความว่า การตรวจพยานหลักฐาน การนั่งพิจารณา การสืบพยาน หรือกระบวนการพิจารณาใด ๆ ของศาลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

ข้อ ๔ ให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ วิธีพิจารณาให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็ว ตามที่กำหนดในระเบียบนี้

วิธีพิจารณาใดซึ่งระเบียบนี้มีได้กำหนดไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

ข้อ ๖ ระยะเวลาตามที่กำหนดในระเบียบนี้หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๗ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด

ข้อ ๘ การติดต่อระหว่างศาลกับศาลอื่น หรือระหว่างศาลกับคู่ความหรือผู้เกี่ยวข้องในคดี อาจกระทำโดยทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นก็ได้

ข้อ ๙ การไต่สวนพยานหลักฐานซึ่งเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือการพิจารณาคดีในกรณีที่ศาลอนุญาตให้พยานเบิกความที่ศาลอื่น หรือสถานที่ทำการของทางราชการ หรือสถานที่แห่งอื่น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพ เมื่อมีผู้ร้องขอหรือศาลเห็นสมควรให้นำข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยแนวทางการนำสืบพยานหลักฐานและการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๑๐ ศาลอาจมอบหมายหรือมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศาลเป็นเลขานุการองค์คณะ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดี โดยให้รวมถึง

- (๑) ตรวจสอบคำคู่ความ คำร้อง คำแถลง และสำนวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๒) ตรวจสอบพยานหลักฐาน
- (๓) ช่วยเหลือศาลในการไต่สวนพยาน
- (๔) ช่วยเหลือศาลในการทำคำสั่งหรือคำพิพากษา
- (๕) ดำเนินการอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร

ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขานุการองค์คณะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด หรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับคู่ความ

ข้อ ๑๑ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพและมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ภูมิลำเนาของผู้ร้อง สถานที่ที่สามารถติดต่อได้โดยสะดวก หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร และที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (ถ้ามี)

(๒) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดเจน และมาตราของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง

(๓) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไร

(๔) ลายมือชื่อผู้ร้อง ในกรณีที่เป็นการทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่นต้องแนบใบมอบฉันทะให้กระทำการดังกล่าวมาด้วย

คำร้องที่มีได้ปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ถ้ามิได้ปฏิบัติก็ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องนั้น

ข้อ ๑๒ ให้นำความในข้อ ๑๑ มาใช้บังคับแก่คำคัดค้านโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ ในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หากมีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในองค์คณะผู้พิพากษา หรือประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ หรือประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ภาค จะเสนอประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลอุทธรณ์ภาค เพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ของศาลนั้นก็ได้

เมื่อที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้องค์คณะผู้พิพากษาวินิจฉัยหรือมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่

ข้อ ๑๔ ศาลอาจมอบหมายให้ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการศาลยุติธรรม และลูกจ้างในศาลเป็นเจ้าหน้าที่ประจำองค์คณะผู้พิพากษา เพื่อปฏิบัติงานธุรการทางคดี ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดประชุมใหญ่ในศาลหรือประชุมองค์คณะผู้พิพากษา

(๒) การจัดทำสำนวนคดี

(๓) การตรวจและจัดลำดับคำพยาน เอกสาร และพยานหลักฐานในคดี

(๔) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่องค์คณะผู้พิพากษาหรือเลขานุการองค์คณะผู้พิพากษามอบหมาย

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ศาลกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจรับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลวินิจฉัย หรือให้ศาลชั้นต้นไต่สวนพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาล ให้ศาลชั้นต้นมีหน้าที่และอำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับศาล และการดำเนินการสอบสวนพิจารณาของศาลชั้นต้นให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบนี้

ในการกำหนดให้ศาลชั้นต้นดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ศาลอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี มีอำนาจกำหนดให้ผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นนั้นสองคนเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อดำเนินการตามคำสั่งศาล และมีอำนาจกำหนดให้ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการศาลยุติธรรม และลูกจ้างในศาลชั้นต้นนั้น ปฏิบัติงานธุรการทางคดีตามข้อ ๑๔ ตามคำสั่งขององค์คณะผู้พิพากษาดังกล่าว

หมวด ๒

การพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
กรณีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้ถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

ส่วนที่ ๑

คำร้องและคำคัดค้าน

ข้อ ๑๖ ผู้สมัครซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยให้ถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครเพราะเหตุไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หากประสงค์จะยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลหรือศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานครที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจ และมีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดก็ได้

ข้อ ๑๗ กรณีที่ผู้สมัครประสงค์จะยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาล ให้ยื่นคำร้องอุทธรณ์ เอกสารประกอบคำร้องอุทธรณ์ และบัญชีระบุพยาน พร้อมสำเนาสำหรับคู่ความฝ่ายอื่นและอีกห้าชุดสำหรับศาลภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งว่าถูกถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

เมื่อศาลได้รับคำร้องอุทธรณ์ของผู้สมัคร ให้ศาลพิจารณาว่าสมควรรับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณาหรือไม่

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณา ให้แจ้งคำสั่งศาลให้ผู้ร้องทราบโดยเร็ว

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณา ให้ศาลมีคำสั่งให้นัดพร้อมที่ศาลภายในสองวันนับแต่วันรับคำร้องอุทธรณ์ และส่งหมายนัด พร้อมสำเนาคำร้องอุทธรณ์ เอกสารประกอบคำร้องอุทธรณ์ และบัญชีระบุพยานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว โดยกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมาศาล ยื่นคำคัดค้าน เอกสารประกอบคำคัดค้าน บัญชีระบุพยาน และพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลในวันนัดพร้อมด้วย

การส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องอุทธรณ์ตามวรรคสี่ ไม่ว่าจะเป็นการส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ให้ส่งไปยังสำนักทำางานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ในกรณีการส่งโดยเจ้าพนักงานศาล ถ้าไม่มีผู้รับหรือไม่สามารถจะทำได้ ให้ปิดหมายนัดไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ สำนักทำางานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ข้อ ๑๘ เมื่อศาลได้ส่งสำเนาคำร้องอุทธรณ์ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นพร้อมเอกสารประกอบคำคัดค้าน บัญชีระบุพยาน และ

พยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งพร้อมสำเนาสำหรับคู่ความฝ่ายอื่นและอีกห้าชุดสำหรับศาลได้ก่อนหรือในวันนัดพร้อม

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแสดงผลในคำคัดค้านว่า คำร้องอุทธรณ์ไม่ชอบหรือไม่ถูกต้องอย่างไร

หากคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ยื่นคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่ติดใจคัดค้าน

ข้อ ๑๙ กรณีที่ผู้สมัครประสงค์จะยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานครที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจและมีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัด ให้ยื่นคำร้องอุทธรณ์ เอกสารประกอบคำร้องอุทธรณ์ และบัญชีระบุพยาน พร้อมด้วยสำเนาหนึ่งชุดต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานครที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจและมีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัด ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งว่าถูกถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

ในกรณีที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัด หรือศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานครตั้งแต่สองศาลขึ้นไป ผู้สมัครจะยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดใดหรือศาลแพ่งใดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจก็ได้

ให้ศาลที่รับคำร้องนัดพร้อมที่ศาลที่รับคำร้องนั้นภายในสองวันนับแต่วันรับคำร้องอุทธรณ์ และส่งหมายนัด พร้อมสำเนาคำร้องอุทธรณ์ เอกสารประกอบคำร้องอุทธรณ์ และบัญชีระบุพยาน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว โดยกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมาศาลที่รับคำร้องยื่นคำคัดค้าน เอกสารประกอบคำคัดค้าน บัญชีระบุพยาน และพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลที่รับคำร้องในวันนัดพร้อมด้วย

ในการส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องอุทธรณ์ตามวรรคสาม ให้นำความในข้อ ๑๗ วรรคห้า และวรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๐ ให้ศาลที่รับคำร้องตามข้อ ๑๙ ส่งสำเนาคำร้องอุทธรณ์ เอกสารประกอบคำร้องอุทธรณ์ และบัญชีระบุพยานไปยังศาลโดยทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นภายในวันรับคำร้องอุทธรณ์หรืออย่างช้าภายในวันรุ่งขึ้น แม้วันรุ่งขึ้นเป็นวันหยุดราชการ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งรับหรือไม่รับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณา

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณา ให้ศาลมีคำสั่งงดการดำเนินกระบวนการพิจารณาในวันนัดพร้อมของศาลที่รับคำร้อง

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณา ให้ศาลมีคำสั่งมอบหมายให้ศาลที่รับคำร้องดำเนินกระบวนการพิจารณาในวันนัดพร้อมแทนศาล

ให้ศาลแจ้งคำสั่งศาลตามวรรคสองและวรรคสามไปยังศาลที่รับคำร้องโดยเร็ว

ข้อ ๒๑ เมื่อศาลที่รับคำร้องได้ส่งสำเนาคำร้องอุทธรณ์ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นพร้อมเอกสารประกอบคำคัดค้าน บัญชีระบุ พยาน และพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งพร้อมด้วยสำเนาหนึ่งชุดต่อศาลที่รับคำร้องได้ก่อนหรือ ในวันนัดพร้อม

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแสดงเหตุผลในคำคัดค้านว่า คำร้องอุทธรณ์ไม่ชอบหรือไม่ถูกต้อง อย่างไร

หากคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ยื่นคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่ติดใจคัดค้าน

ส่วนที่ ๒

การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อ ๒๒ ในวันนัดพร้อมที่ศาลหรือศาลที่รับคำร้อง ให้ผู้สมัครนำพยานหลักฐานทั้งปวง ที่สนับสนุนข้ออ้างตามคำร้องอุทธรณ์ของตนยื่นต่อศาลหรือศาลที่รับคำร้อง และให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งนำพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นต่อศาลหรือศาลที่รับคำร้อง เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีโอกาส ตรวจสอบพยานหลักฐานดังกล่าว แล้วให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องหมายพยานหลักฐานนั้น พร้อมทั้ง จดบันทึกข้อที่รับและที่โต้แย้งกันไว้ เสร็จแล้วให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องนัดไต่สวนหรือนัดฟังคำสั่ง ที่ศาลหรือศาลที่รับคำร้องภายในสองวันนับแต่วันนัดพร้อม

ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลหรือศาลที่รับคำร้องในวันนัดพร้อม ให้ถือว่าฝ่ายนั้นไม่ติดใจ นำพยานเข้าไต่สวน

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ผู้สมัครยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลที่รับคำร้องตามข้อ ๑๙ ให้ศาลที่รับคำร้อง ส่งคำคัดค้าน และพยานหลักฐานทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ไปถึงศาลภายในวันนัดพร้อมหรืออย่างช้าภายในวันรุ่งขึ้น แม้วันรุ่งขึ้นเป็นวันหยุดราชการ

ข้อ ๒๔ ให้ศาลพิจารณาว่า จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานหรือไม่ หากจำเป็นต้องไต่สวน พยานหลักฐานใด ศาลอาจไต่สวนพยานหลักฐานนั้นเองที่ศาล หรือโดยวิธีการสืบพยานโดยระบบ การประชุมทางจอภาพ หรือมอบหมายให้ศาลที่รับคำร้องไต่สวนพยานหลักฐานนั้นแทน หากศาลเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐาน ให้พิจารณาและมีคำวินิจฉัยต่อไป

ข้อ ๒๕ ในวันนัดไต่สวน ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องเริ่มไต่สวนพยานหลักฐานนั้นทันที เว้นแต่ในกรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจกล่าวล่วงเสียได้ ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องส่งเลื่อนคดี ไปได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกินสามวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนได้เองตามความเห็นสมควร

ให้ไตสวนพยานหลักฐานของผู้คัดค้านก่อน เสร็จแล้วจึงให้ไตสวนพยานหลักฐานของผู้ร้องต่อไป

ในการให้ไตสวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะเป็นพยานที่ผู้ร้องหรือผู้คัดค้านอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการให้ไตสวนพยาน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาลหรือศาลที่รับคำร้อง ศาลหรือศาลที่รับคำร้องอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี แม้จะไม่มีผู้ร้องหรือผู้คัดค้านยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้ผู้ร้องและผู้คัดค้านถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยานตามวรรคสี่ จะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคสี่แล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลหรือศาลที่รับคำร้อง

ถ้าผู้ร้องไม่มาในวันนัดให้ไตสวน ให้ถือว่าไม่ประสงค์ให้ศาลมีคำสั่งตามคำร้อง ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดี

ถ้าผู้คัดค้านไม่มาในวันนัดให้ไตสวน ให้ถือว่าไม่ติดใจนำพยานเข้าให้ไตสวน แต่ศาลมีอำนาจนำเอกสารประกอบหรือพยานหลักฐานที่ผู้คัดค้านได้ยื่นไว้ต่อศาลหรือศาลที่รับคำร้องตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง และข้อ ๒๒ วรรคหนึ่ง มารับฟังประกอบการวินิจฉัยได้

ข้อ ๒๖ ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องให้ไตสวนพยานหลักฐานต่อเนื่องกันไปทุกวันทำการและวันหยุดราชการตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๗ ถ้าผู้ร้องหรือผู้คัดค้านประสงค์จะแถลงการณ์ปิดคดี ให้ทำคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือยื่นต่อศาลหรือศาลที่รับคำร้องในวันเสร็จการให้ไตสวน มิฉะนั้น ถือว่าไม่ติดใจแถลงการณ์ปิดคดี

เมื่อศาลที่รับคำร้องให้ไตสวนพยานเสร็จแล้ว ให้รวบรวมถ้อยคำสำนวนส่งไปยังศาลทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นภายในวันนั้น และส่งต้นฉบับถ้อยคำสำนวนไปยังศาลโดยเร็ว

ข้อ ๒๘ ให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้ง

หมวด ๓

การพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับ
การขอให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่
หรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑

คำร้องและคำคัดค้าน

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประสงค์ขอให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ใด ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก

สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๑๐๘ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ พร้อมสำเนาสำหรับคู่ความฝ่ายอื่น และอีกห้าชุดสำหรับศาล และให้ส่งสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลพร้อมคำร้องด้วย

ให้ศาลตรวจและมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องดังกล่าวว่าจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ ภายในสามวันนับแต่วันยื่นคำร้อง

ข้อ ๓๐ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้นัดตรวจพยานหลักฐานภายในสามสิบวันนับแต่วันยื่นคำร้อง แจ้งวันนัดตรวจพยานหลักฐาน และส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้คัดค้านหรือมีคำสั่งแจ้งให้ผู้คัดค้านมารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

เมื่อผู้คัดค้านได้รับสำเนาคำร้องและยื่นคำคัดค้านแล้ว หรือผู้คัดค้านไม่ยื่นคำคัดค้านภายในเจ็ดวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้อง หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าผู้คัดค้านเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้ศาลแจ้งการรับคำร้องให้สภาท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทราบแล้วแต่กรณี

การส่งสำเนาคำร้องหรือคำสั่งแจ้งผู้คัดค้านตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ให้ส่งไปยังภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรหรือที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่แจ้งต่อศาลของผู้คัดค้าน และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ในกรณีการส่งโดยเจ้าพนักงานศาล ถ้าไม่มีผู้รับหรือไม่สามารถจะทำได้ให้ปิดหมายนัดไว้และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ส่วนที่ ๒

การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อ ๓๑ การพิจารณาของศาลให้กระทำโดยเปิดเผย และให้ปิดประกาศวันเวลานัดพิจารณาทุกครั้งไว้ที่หน้าศาลและลงโฆษณาวันเวลานัดพิจารณาทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

ข้อ ๓๒ ในการพิจารณาคดีของศาล ให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ข้อ ๓๓ คู่ความทั้งสองฝ่ายอาจอ้างตนเอง บุคคล หรือพยานหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่ความอีกฝ่ายได้

ให้คู่ความยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาสำหรับคู่ความฝ่ายอื่นและอีกห้าชุดสำหรับศาลก่อนวันตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสองหรือการยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อมีเหตุสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่ผู้คัดค้านในการต่อสู้คดี

ข้อ ๓๔ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้น ให้คู่ความแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล และให้ศาลสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิงตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง

ในกรณีที่มิได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือมีการโต้แย้ง แต่ไม่มีเหตุแห่งการโต้แย้งโดยชัดแจ้ง ศาลจะมีคำสั่งให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยไม่ต้องไต่สวนก็ได้ แต่หากมีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือเมื่อศาลเห็นเอง ให้ศาลดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานนั้น

เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง แม้ผู้คัดค้านจะมีได้ยื่นบัญชีระบุพยานหรือมิได้ส่งพยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นต่อศาลตามวรรคหนึ่ง เพราะเหตุที่ผู้คัดค้านไม่มาศาลและไม่มีทนายความ หรือแม้คู่ความจะมีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานไว้ หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลังวันตรวจพยานหลักฐาน ศาลจะไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้

ข้อ ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการตรวจพยานหลักฐาน หากพยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นใดอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ให้คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานหลักฐานดังกล่าวมาจากผู้ที่ครอบครอง โดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยาน เพื่อให้ได้พยานหลักฐานนั้นมาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด

ข้อ ๓๖ ในการตรวจพยานหลักฐาน หากศาลเห็นว่าคดีมีข้อยุ่งยากซับซ้อนจะกำหนดวันนัดตรวจพยานหลักฐานหลายนัดก็ได้ตามที่เห็นสมควร และจะมอบหมายให้เลขานุการองค์คณะช่วยเหลือ จัดทำสรุปประเด็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งพยานหลักฐานที่คู่ความยอมรับหรือโต้แย้ง และเสนอแนวทางการพิจารณาคดีก็ได้

ศาลมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดว่าสมควรจะไต่สวนข้อเท็จจริงในประเด็นและพยานหลักฐานใดหรือไม่

ข้อ ๓๗ ในวันนัดตรวจพยานหลักฐาน ให้ศาลกำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาคดีให้แล้วเสร็จโดยรวดเร็ว

ในกรณีที่มิพบพฤติการณ์พิเศษไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้บันทึกพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ในสำนวน

ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวนให้ศาลกำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ข้อ ๓๘ ให้ศาลพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จ การพิจารณา เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงเสียได้ ให้ศาลสั่งเลื่อนคดีไปได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกินเจ็ดวัน

ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนได้เองตามความเห็นสมควร

ให้ไต่สวนพยานหลักฐานของผู้ร้องก่อน เสร็จแล้วจึงไต่สวนพยานหลักฐานของผู้คัดค้านต่อไป

ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะเป็นพยานที่ผู้ร้องหรือผู้คัดค้านอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวนพยาน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี แม้จะไม่มีผู้ร้องหรือผู้คัดค้านยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้ผู้ร้องและผู้คัดค้านถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยานตามวรรคสี่ จะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคสี่แล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

ถ้าผู้ร้องไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันนัดไต่สวน ให้ถือว่าไม่ประสงค์ให้ศาลมีคำสั่งตามคำร้อง ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดี ถ้าผู้คัดค้านไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐาน หรือวันนัดไต่สวน ให้พิจารณาคดีไปฝ่ายเดียว

ข้อ ๓๙ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานนั้นร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลคนใดที่ต้องมาเบิกความเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนด หรือที่คู่ความฝ่ายที่ร้องขอกำหนดและศาลอนุญาต โดยให้ส่งต้นฉบับบันทึกถ้อยคำพร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลและสำเนาแก่คู่ความฝ่ายอื่นทราบล่วงหน้าอย่างน้อยสามวัน ก่อนวันไต่สวนพยานบุคคลนั้น

บันทึกถ้อยคำตามวรรคหนึ่ง ให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อศาลและเลขคดี
- (๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำการบันทึกถ้อยคำ
- (๓) ชื่อและชื่อสกุลของคู่ความ
- (๔) ชื่อ ชื่อสกุล อายุ ที่อยู่ อาชีพ และความเกี่ยวข้องกับคู่ความของผู้ให้ถ้อยคำ
- (๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริงและความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ
- (๖) ลายมือชื่อผู้ให้ถ้อยคำ

ในวันนัดไต่สวนพยานบุคคลนั้น ให้พยานผู้ให้ถ้อยคำเบิกความตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของคู่ความ และในกรณีพยานผู้ให้ถ้อยคำไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของคู่ความ ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบ

และศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้

บันทึกถ้อยคำที่ทำไว้ล่วงหน้าตามวรรคหนึ่ง เมื่อพยานเบิกความรับรองแล้วให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความของพยานและถือว่าได้อ่านคำเบิกความดังกล่าวให้พยานฟังแล้ว เมื่อมีการยื่นบันทึกถ้อยคำต่อศาล คู่ความไม่อาจขอถอนบันทึกถ้อยคำนั้น และให้ถือว่าบันทึกถ้อยคำดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในคดี

ข้อ ๔๐ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานนั้นร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลคนใดเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดแทนการมาเบิกความโดยพยานไม่ต้องมาศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันทราบคำสั่งศาลก็ได้

ให้ศาลส่งสำเนาบันทึกถ้อยคำตามวรรคหนึ่งให้คู่ความทราบหรือมีคำสั่งแจ้งให้คู่ความมารับสำเนาบันทึกถ้อยคำภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และหากคู่ความติดใจคัดค้านข้อเท็จจริงในบันทึกถ้อยคำ ก็ให้ทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาบันทึกถ้อยคำดังกล่าว

ศาลอาจนัดให้พยานผู้ให้ถ้อยคำมาศาลเพื่อตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของคู่ความ ในกรณีเช่นนี้ ถ้าผู้ให้ถ้อยคำไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของคู่ความให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำของผู้นั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้

บันทึกถ้อยคำตามวรรคหนึ่งให้มีรายการเช่นเดียวกับข้อ ๓๙ วรรคสอง

ข้อ ๔๑ ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งบุคคลผู้เกี่ยวข้องในคดี เกรงว่าพยานหลักฐานที่อาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาไต่สวนในภายหลังอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นไว้ในทันทีก็ได้

ข้อ ๔๒ ระหว่างการนั่งพิจารณาของศาล ให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงหรือเครื่องมือบันทึกภาพและเสียง นอกจากนี้ ให้ศาลบันทึกรายงานกระบวนการพิจารณารวมไว้ในสำนวนด้วย

เมื่อคู่ความร้องขอและมีเหตุจำเป็น ศาลอาจอนุญาตให้คู่ความหรือผู้รับมอบอำนาจจากคู่ความมาตรวจดูบันทึกการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ตามเงื่อนไขและวิธีการที่ศาลเห็นสมควร

เมื่อคู่ความร้องขอและมีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้คัดคำเบิกความพยานและรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลได้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่ศาลเห็นสมควร

ข้อ ๔๓ ในกรณีที่ศาลเห็นว่า คดีใดมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลจะงดการไต่สวนก็ได้

ข้อ ๔๔ ถ้าผู้ร้องหรือผู้คัดค้านประสงค์จะแถลงการณ์ปิดคดี ให้ทำคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่เสร็จสิ้นการพิจารณา มิฉะนั้น ถือว่าไม่ติดใจแถลงการณ์ปิดคดี

ข้อ ๔๕ ให้ศาลไต่สวนและมีคำวินิจฉัยคดีในส่วนคำขอให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อน หากศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งแล้ว จึงไต่สวนและมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในส่วนความรับผิดในค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ เว้นแต่ศาลเห็นว่าการไต่สวนและมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในส่วนความรับผิดในค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปในคราวเดียวกันจะไม่เป็นเหตุให้คดีล่าช้า

ข้อ ๔๖ คดีตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษายกในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

หมวด ๔
คำสั่งและคำพิพากษา

ข้อ ๔๗ คำสั่งและคำพิพากษาของศาลให้ทำเป็นหนังสือและอย่างน้อยต้องกล่าวหรือแสดง

- (๑) ชื่อคู่ความ
- (๒) เรื่องที่อุทกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและคำคัดค้าน
- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๗) คำชี้ขาดและผลของคำชี้ขาด
- (๘) ลายมือชื่อองค์คณะผู้พิพากษาที่ทำคำสั่งหรือคำพิพากษา

ข้อ ๔๘ ให้ศาลปิดประกาศคำสั่งหรือคำพิพากษาไว้หน้าศาล และลงโฆษณาทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ทราบโดยทั่วกัน และให้ถือว่าคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว หากคู่ความมาศาลให้อ่านคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นให้คู่ความฟังด้วยก็ได้

คดีที่ผู้ร้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้ถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครต่อศาลที่รับคำร้อง ให้ศาลแจ้งคำสั่งหรือคำพิพากษาไปยังศาลที่รับคำร้องและให้ศาลที่รับคำร้องปิดประกาศหน้าศาลให้ทราบทั่วกันโดยเร็วอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อ ๔๙ เมื่อศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๕๐ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ยกคำร้อง หรือมีคำสั่งจำหน่ายคดี ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังสภาท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทราบโดยเร็ว แล้วแต่กรณี

หมวด ๕

การพิจารณาและวินิจฉัยค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้ง

ข้อ ๕๑ หากศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใด และเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ไม่ว่าจะมีการร้องขอหรือไม่ ให้ศาลไต่สวนพยานหลักฐานในส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็เหตุให้มีคำสั่งหรือคำพิพากษาเช่นนั้นต่อไป

ข้อ ๕๒ การพิจารณาและวินิจฉัยตามข้อ ๕๑ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ส่วนที่ ๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ศาลพิจารณาจากพยานหลักฐานการใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อศาลเป็นหลัก

ข้อ ๕๓ คำสั่งหรือคำพิพากษาในส่วนความรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายนี้ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

ค่าฤชาธรรมเนียม

ข้อ ๕๔ การดำเนินการทางศาลตามระเบียบนี้ ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

หมวด ๗

คณะกรรมการประสานงานคดีเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ ๕๕ ประธานศาลฎีกาอาจแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานคดีเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขึ้นคณะหนึ่ง มีประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกาเป็นประธาน และประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ถึงภาค ๙ เป็นกรรมการ โดยให้ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่เลขานุการแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกาเป็นเลขานุการรองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมมอบหมายเป็นผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการ เพื่อให้การดำเนินการตามระเบียบนี้เป็นไปโดยเรียบร้อยและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ไสลเกษ วัฒนพันธุ์

ประธานศาลฎีกา